

РЕШЕНИЕ (ЕС) 2024/... НА СЪВЕТА

от ...

относно насоки за политиките по заетостта на държавите членки

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 148, параграф 2 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като взе предвид становището на Европейския парламент¹,

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет²,

след консултация с Комитета на регионите,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта³,

¹ Становище от 23 октомври 2024 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

² Становище от 23 октомври 2024 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

³ Становище от 23 октомври 2024 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

като има предвид, че:

- (1) Държавите членки и Съюзът трябва да работят за изготвянето на координирана стратегия за заетостта, и по-специално за насърчаването на квалифицирана, обучена и адаптивна работна сила, както и на пазари на труда, които са приобщаващи, устойчиви, ориентирани към бъдещето и реагират на икономическите промени, за да бъдат постигнати целите за пълна заетост и социален прогрес, балансиран икономически растеж, високо равнище на защита и подобряване качеството на околната среда, установени в член 3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). Държавите членки трябва да разглеждат насърчаването на заетостта като въпрос от общ интерес и да координират действията си в тази насока в рамките на Съвета.
- (2) Съюзът трябва да се бори срещу социалното изключване и дискриминацията и да насърчава социалната справедливост и закрила, равенството между жените и мъжете, солидарността между поколенията и защитата на правата на детето, както е предвидено в член 3 от ДЕС. При определянето и осъществяването на своите политики и дейности Съюзът трябва да отчита изискванията, свързани с насърчаването на висока степен на заетост, осигуряването на адекватна социална закрила, борбата със социалното изключване, както и постигането на висока степен на образование, обучение и защита на човешкото здраве, както е посочено в член 9 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

- (3) В съответствие с ДФЕС Съюзът разработи и въведе инструменти за координация в областта на икономическата политика и политиката по заетостта. Като част от тези инструменти насоките за политиките по заетостта на държавите членки (наричани по-нататък „насоките за политиките по заетостта“), изложени в приложението към настоящото решение, заедно с общите насоки за икономическите политики на държавите членки и на Съюза, съдържащи се в Препоръка (ЕС) 2015/1184 на Съвета⁴, съставляват интегрираните насоки. Насоките за политиките по заетостта насочват изпълнението на политиките в държавите членки и в Съюза, отразявайки взаимозависимостта между държавите членки. Така полученият набор от координирани политики и реформи на равнището на Съюза и на национално равнище представлява подходяща цялостна устойчива комбинация от икономически политики, политики по заетостта и социални политики, която да доведе до положително въздействие върху пазарите на труда и обществото като цяло, до засилване на икономическата и социалната устойчивост и до ефективен отговор на средносрочните и дългосрочните предизвикателства, както и на последиците от кризи като пандемията от COVID-19 и увеличението на разходите за живот, свързано с агресивната война на Русия срещу Украйна.

⁴ Препоръка (ЕС) 2015/1184 на Съвета от 14 юли 2015 г. относно общи насоки за икономическите политики на държавите членки и на Европейския съюз (ОВ L 192, 18.7.2015 г., стр. 27).

- (4) За да се засилят икономическият и социалният напредък, включително възходящата конвергенция, да се подкрепят екологичният и цифровият преход, да се укрепи промишлената база и конкурентоспособността на Съюза и пазарите на труда в Съюза да станат приобщаващи и устойчиви, държавите членки следва да се справят с недостига на работна ръка и умения и да насърчават качествено и приобщаващо образование и обучение за всички, като се обръща специално внимание на подобряването на основните умения, особено сред учениците в неравностойно положение, както и на НТИМ (наука, технологии, инженерство и математика) в училищното и висшето образование, ориентирано към бъдещето професионално образование и обучение, и повишаване на квалификацията и преквалификацията през целия живот, както и ефективни активни политики по заетостта и подобряване на условията на труд и възможностите за професионално развитие, като същевременно се зачита ролята и автономността на социалните партньори. Това е от особено значение за по-слабо развитите, отдалечените и най-отдалечените региони на Съюза, където нуждите са най-големи. Недостигът може да бъде преодолян допълнително чрез подобряване на справедливата мобилност на работниците и учещите в рамките на Съюза и чрез привличане на таланти от държави извън Съюза. Освен това следва да се засилят връзките между системите за образование и обучение и пазара на труда и да се признават уменията, знанията и компетентностите, придобити чрез неформално и информално учене.

- (5) Насоките за политиките по заетостта са в съответствие с новата рамка Съюза за икономическо управление, която влезе в сила на 30 април 2024 г.⁵ и с действащото законодателство на Съюза и различни инициативи на Съюза, включително препоръките на Съвета от 14 юни 2021 г.⁶, 29 ноември 2021 г.⁷, 5 април 2022 г.⁸, 16 юни 2022 г.⁹, 28 ноември 2022 г.¹⁰, 8 декември 2022 г.¹¹,

⁵ Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета (ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

⁶ Препоръка (ЕС) 2021/1004 на Съвета от 14 юни 2021 г. за създаване на Европейска гаранция за децата (ОВ L 223, 22.6.2021 г., стр. 14).

⁷ Препоръка на Съвета от 29 ноември 2021 г. относно подходите за смесено обучение с цел висококачествено и приобщаващо основно и средно образование (ОВ С 504, 14.12.2021 г., стр. 21).

⁸ Препоръка на Съвета от 5 април 2022 г. относно изграждане на мостове за ефективно европейско сътрудничество в областта на висшето образование (ОВ С 160, 13.4.2022 г., стр. 1).

⁹ Препоръка на Съвета от 16 юни 2022 г. относно ученето, насочено към екологичния преход и устойчивото развитие (ОВ С 243, 27.6.2022 г., стр. 1), Препоръка на Съвета от 16 юни 2022 г. относно европейски подход към микроудостоверенията с цел стимулиране на ученето през целия живот и пригодността за заетост (ОВ С 243, 27.6.2022 г., стр. 10), Препоръка на Съвета от 16 юни 2022 г. относно индивидуални сметки за обучение (ОВ С 243, 27.6.2022 г., стр. 26) и Препоръка на Съвета от 16 юни 2022 г. относно гарантирането на справедлив преход към неутралност по отношение на климата (ОВ С 243, 27.6.2022 г., стр. 35).

¹⁰ Препоръка на Съвета от 28 ноември 2022 г. относно пътищата към успеха в училище и за замяна на Препоръката на Съвета от 28 юни 2011 г. относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище (ОВ С 469, 9.12.2022 г., стр. 1).

¹¹ Препоръка на Съвета от 8 декември 2022 г. относно достъпа до висококачествени дългосрочни грижи на достъпни цени (ОВ С 476, 15.12.2022 г., стр. 1) и Препоръка на Съвета от 8 декември 2022 г. относно образованието и грижите в ранна детска възраст: целите от Барселона за 2030 година (ОВ С 484, 20.12.2022 г., стр. 1).

30 януари 2023 г.¹², 12 юни 2023 г.¹³ и 27 ноември 2023 г.¹⁴, Препоръка (ЕС) 2021/402 на Комисията¹⁵, Резолюция на Съвета от 26 февруари 2021 г.¹⁶, съобщенията на Комисията от 9 декември 2021 г. относно „Изграждане на икономика, която работи за хората: план за действие за социалната икономика“, от 30 септември 2020 г. относно Плана за действие в областта на цифровото образование за 2021—2027 г., от 3 март 2021 г. относно Съюз на равенство: Стратегия за правата на хората с увреждания за периода 2021—2030 г., от 7 септември 2022 г. относно европейската стратегия за полагане на грижи, от 1 февруари 2023 г. относно „Промислен план на Зеления пакт за ерата на нулеви нетни емисии“, от 25 януари 2023 г. относно „Укрепване на социалния диалог в Европейския съюз“, от 28 септември 2022 г. относно „По-добро оценяване на разпределителното въздействие на политиките на държавите членки“ и от 20 март 2024 г. относно „Недостиг на работна ръка и умения в ЕС: план за действие“, решения (ЕС) 2021/2316¹⁷ и (ЕС) 2023/936¹⁸ на Европейския парламент и на Съвета,

¹² Препоръка на Съвета от 30 януари 2023 г. относно адекватен минимален доход, гарантиращ активно приобщаване (ОВ С 41, 3.2.2023 г., стр. 1).

¹³ Препоръка на Съвета от 12 юни 2023 г. относно укрепването на социалния диалог в Европейския съюз (ОВ С, С/2023/1389, 6.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1389/oj>).

¹⁴ Препоръка на Съвета от 27 ноември 2023 г. относно разработването на рамкови условия за социалната икономика (ОВ С, С/2023/1344, 29.11.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1344/oj>).

¹⁵ Препоръка (ЕС) 2021/402 на Комисията от 4 март 2021 г. за ефективна активна подкрепа за заетостта вследствие на кризата с COVID-19 (ЕАПЗ) (ОВ L 80, 8.3.2021 г., стр. 1).

¹⁶ Резолюция на Съвета относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021—2030 г.) (ОВ С 66, 26.2.2021 г., стр. 1).

¹⁷ Решение (ЕС) 2021/2316 на Европейския парламент и на Съвета от 22 декември 2021 г. относно Европейска година на младежта (2022 г.) (ОВ L 462, 28.12.2021 г., стр. 1).

¹⁸ Решение (ЕС) 2023/936 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. относно Европейска година на уменията (ОВ L 125, 11.5.2023 г., стр. 1).

и директиви (ЕС) 2022/2041¹⁹, (ЕС) 2022/2381²⁰, (ЕС) 2023/970²¹ и (ЕС) 2024/2831²² на Европейския парламент и на Съвета.

¹⁹ Директива (ЕС) 2022/2041 на Европейския парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 г. относно адекватните минимални работни заплати в Европейския съюз (ОВ L 275, 25.10.2022 г., стр. 33).

²⁰ Директива (ЕС) 2022/2381 на Европейския парламент и на Съвета от 23 ноември 2022 г. за подобряване на баланса между половете сред директорите на дружества, регистрирани на фондовата борса, и за свързаните с това мерки (ОВ L 315, 7.12.2022 г., стр. 44).

²¹ Директива (ЕС) 2023/970 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за укрепване прилагането на принципа на равно заплащане на жените и мъжете за равен труд или за труд с равна стойност чрез прозрачност в заплащането и механизми за прилагане (ОВ L 132, 17.5.2023 г., стр. 21).

²² Директива (ЕС) 2024/2831 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2024 г. относно подобряването на условията на труд при работата през платформа, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj>).

(6) Европейският семестър обединява различни инструменти в обща рамка за интегрирана многостранна координация и наблюдение на икономическите политики и политиките по заетостта в Съюза. Европейският семестър цели да постигне устойчивост на околната среда, производителност, справедливост и макроикономическа стабилност, като в същото време включва принципите на Европейския стълб на социалните права, прокламиран от Европейския парламент, Съвета и Комисията през ноември 2017 г.²³ (наричан по-нататък “Европейският стълб на социалните права“), и неговия инструмент за мониторинг — набора от социални показатели, което също така позволява анализ на рисковете и предизвикателствата пред възходящата социална конвергенция в Съюза, и осигурява солидно сътрудничество със социалните партньори, гражданското общество и други заинтересовани страни. Наред с това Европейският семестър подкрепя постигането на целите за устойчиво развитие, поставени от Организацията на обединените нации. Икономическите политики и политиките по заетостта на Съюза и на държавите членки следва да вървят ръка за ръка със справедливия преход на Съюза към неутрална по отношение на климата, екологично устойчива и цифрова икономика, да повишават конкурентоспособността и производителността, да осигуряват адекватни условия на труд, да насърчават иновациите, да утвърждават демокрацията на работното място, социалния диалог, социалната справедливост, равните възможности и възходящата социално-икономическа конвергенция, да преодоляват неравенствата и регионалните различия и да водят борба с бедността и социалното изключване.

²³ Междуинституционална прокламация относно Европейския стълб на социалните права (ОВ С 428, 13.12.2017 г., стр. 10).

- (7) Изменението на климата и други свързани с околната среда предизвикателства, необходимостта да се осигури справедлив екологичен преход, енергийна независимост и повишена конкурентоспособност на отраслите с нулеви нетни емисии и необходимостта да се гарантира отворената стратегическа автономност на Европа, както и развитието на цифровизацията, изкуствения интелект и икономиката на платформите, увеличаването на работата от разстояние и демографските промени подлагат в момента икономиките и обществата в Съюза на дълбока трансформация. Съюзът и неговите държави членки трябва да работят съвместно с цел ефективно и проактивно предприемане на действия във връзка с тези структурни развития и при необходимост да адаптират съществуващите системи, като отчитат тясната взаимозависимост на икономиките и пазарите на труда на държавите членки и свързаните с тях политики. Това изисква съгласувани, амбициозни и ефективни действия на политиката както на равнището на Съюза, така и на национално равнище, като се признава ролята на социалните партньори в съответствие с ДФЕС и разпоредбите на Съюза за икономическото управление, като се взема предвид Европейският стълб на социалните права. Тези мерки на политиката следва да включват насърчаване на устойчивите инвестиции във всички региони на Съюза, подновен ангажимент за подходящо планирани реформи и инвестиции, които засилват устойчивия и приобщаващ икономически растеж, създаването на качествени работни места, производителността, справедливи условия на труд, социалното и териториалното сближаване, възходящата социално-икономическа конвергенция, устойчивостта и упражняването на фискална отговорност.

Както е посочено в препоръката относно ученето, насочено към екологичния преход и устойчивото развитие, систематичното интегриране на измерението на образованието и обучението в други политики, свързани с екологичния преход и устойчивото развитие, като перспектива за целия живот, може да подпомогне изпълнението на тези политики. Подкрепата следва да се предоставя от съществуващите програми за финансиране на Съюза, и по-специално от Механизма за възстановяване и устойчивост, създаден с Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета²⁴, и от фондовете на политиката на сближаване, включително Европейския социален фонд плюс, създаден с Регламент (ЕС) 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета²⁵, и Европейския фонд за регионално развитие, уреден с Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета²⁶, както и Фонда за справедлив преход, създаден с Регламент (ЕС) 2021/1056 на Европейския парламент и на Съвета²⁷. Действията на политиката следва да съчетават мерки, свързани както с търсенето, така и с предлагането, като същевременно отчитат икономическото и социалното въздействие на тези мерки и въздействието им върху околната среда и заетостта.

²⁴ Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

²⁵ Регламент (ЕС) 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за създаване на Европейски социален фонд плюс (ЕСФ+) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1296/2013 (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 21).

²⁶ Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 60).

²⁷ Регламент (ЕС) 2021/1056 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за създаване на Фонда за справедлив преход (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 1).

- (8) В Европейския стълб на социалните права се определят 20 принципа и права в подкрепа на добре функциониращи и справедливи пазари на труда и социални системи, като тези принципи и права са структурирани в три категории: равни възможности и достъп до пазара на труда, справедливи условия на труд и социална закрила и приобщаване. Посочените принципи и права дават стратегическа насока на Съюза, като гарантират, че преходите към неутралност по отношение на климата, устойчивост на околната среда и цифровизация и въздействието на демографските промени са социално справедливи и недискриминиращи никого и запазват териториалното сближаване. Европейският стълб на социалните права, със съпътстващият го набор от социални показатели, представлява насока за наблюдение на резултатите в областта на заетостта и социалните показатели на държавите членки, включително възходящата социална конвергенция в Съюза в рамките на Европейския семестър, за стимулиране на реформите и инвестициите на национално, регионално и местно равнище и за съчетаване на социалното и пазарното измерение в днешната съвременна икономика, включително чрез насърчаване на социалната икономика. На 4 март 2021 г. Комисията представи план за действие за прилагането на Европейския стълб на социалните права (наричан по-нататък „планът за действие“), включващ амбициозни, но реалистични водещи цели на Съюза в областта на заетостта за 2030 г. (минимум 78 % от населението на възраст 20—64 години следва да са заети), уменията (минимум 60 % от всички възрастни следва да участват в обучение всяка година) и намаляването на бедността (поне 15 милиона по-малко лица, изложени на риск от бедност или социално изключване, включително пет милиона деца) (наричани по-нататък „водещите цели на Съюза за 2030 г.“) и допълнителни подцели, както и преразгледания набор от социални показатели.

- (9) Както беше признато от държавните и правителствените ръководители на Социалната среща на върха в Порто на 8 май 2021 г., прилагането на Европейския стълб на социалните права ще засили стремежа на Съюза към цифров, екологичен и справедлив преход и ще допринесе за постигането на възходяща социална и икономическа конвергенция и за справяне с демографските предизвикателства. Държавните и правителствените ръководители подчертаха, че социалното измерение, социалният диалог и активното участие на социалните партньори са в основата на една силно конкурентна социална пазарна икономика, и приветстваха новите водещи цели на Съюза. Те потвърдиха и решимостта си, както е установено в Стратегическата програма на Европейския съвет за периода 2019—2024 г., да продължат все по-задълбочено да прилагат Европейския стълб на социалните права на равнището на Съюза и на национално равнище, като надлежно се съобразяват със съответните области на компетентност и принципите на субсидиарност и пропорционалност. Накрая те подчертаха, че е важно да се следи отблизо, включително на най-високо равнище, постигнатият напредък по изпълнението на Европейския стълб на социалните права и водещите цели на Съюза за 2030 г.

- (10) Водещите цели на Съюза за 2030 г. бяха приветствани от държавните и правителствените ръководители на Социалната среща на върха в Порто и от Европейския съвет през юни 2021 г. Те ще помогнат, заедно с набора от социални показатели, при наблюдението на напредъка по прилагането на принципите на Европейския стълб на социалните права като част от рамката за координация на политиките в контекста на европейския семестър. Освен това на Социалната среща на върха в Порто държавите членки бяха призовавани да определят амбициозни национални цели, които, отчитайки надлежно началната позиция на всяка държава членка, следва да представляват адекватен принос за постигането на водещите цели на Съюза за 2030 г. Между септември 2021 г. и юни 2022 г., по покана на Комисията, държавите членки представиха своите национални цели. На заседанието на Съвета по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси през юни 2022 г. министрите на държавите членки подчертаха, че е важно да се следи отблизо постигнатият напредък по изпълнението на Европейския стълб на социалните права и водещите цели на Съюза за 2030 г. В този контекст напредъкът по тези национални цели е проследен в съвместния доклад за заетостта за 2024 г., приет от Съвета на 11 март 2024 г. (наричан по-нататък „съвместният доклад за заетостта за 2024 г.“), и е включен в инструментите за мониторинг на европейския семестър. Освен това съвместният доклад за заетостта за 2024 г. съдържа пилотен „анализ по държави на първия етап“ относно потенциалните рискове за възходящата социална конвергенция, на базата на характеристиките на рамката за социална конвергенция, в който седем държави членки бяха определени като изпитващи потенциални рискове. Това заключение доведе до задълбочен „анализ на втория етап“ за тези седем държави членки, който като цяло показва, че общите предизвикателства не са потвърдени за всички тях.

- (11) След руското нашествие в Украйна в заключенията си от 24 февруари 2022 г. Европейският съвет осъди действията на Русия, насочени към подкопаване на европейската и световната сигурност и стабилност, и изрази солидарност с украинския народ, като подчерта нарушаването от страна на Русия на международното право и принципите на Устава на Организацията на обединените нации. В настоящия контекст, с временната закрила, предоставена с Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 на Съвета²⁸ и удължена с Решение за изпълнение (ЕС) 2023/2409 на Съвета²⁹, на разселените лица, бягащи от агресивната война на Русия срещу Украйна, се предлага бърза и ефективна помощ в Съюза и им се позволява да се ползват от минимални права в целия Съюз, които осигуряват адекватно ниво на закрила. С участието си на пазарите на труда в Съюза разселените лица от Украйна могат да продължат да допринасят за укрепване на икономиката на Съюза и да подпомогнат своята държава и сънародниците си у дома. В бъдеще придобитите опит и умения може да допринесат за възстановяването на Украйна. За непридружените деца и юноши временната закрила дава право на законно настояничество и достъп до образование и грижи за децата. Държавите членки следва да продължават да включват социалните партньори в разработването, изпълнението и оценката на мерките на политиката, които целят преодоляване на свързаните със заетостта и уменията предизвикателства, включително признаването на квалификациите на лицата, разселени от Украйна. Социалните партньори играят ключова роля за смекчаване на последиците от войната по отношение на запазването на заетостта и производството.

²⁸ Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 на Съвета от 4 март 2022 г. за установяване на съществуването на масово навлизане на разселени лица от Украйна по смисъла на член 5 от Директива 2001/55/ЕО и за въвеждане на временна закрила (ОВ L 71, 4.3.2022 г., стр. 1).

²⁹ Решение за изпълнение (ЕС) 2023/2409 на Съвета от 19 октомври 2023 г. за удължаване на срока на временната закрила, въведена с Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 (ОВ L, 2023/2409, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

- (12) Реформите на пазара на труда, включително националните механизми за определяне на заплатите, следва да спазват националните практики на социален диалог и колективно договаряне, както и автономността на социалните партньори, с оглед на осигуряването на справедливи заплати, които дават възможност за достоен жизнен стандарт, устойчив растеж и възходяща социално-икономическа конвергенция. Такива реформи следва също така да предоставят възможност за всеобхватно разглеждане на социално-икономическите фактори, включително подобряването на устойчивостта, конкурентоспособността, иновациите, създаването на качествени работни места, справедливи условия на труд, демокрацията на работното място, равенството между половете, бедността сред работещите, образованието, обучението и уменията, общественото здраве, социалната закрила и приобщаване, както и реалните доходи. На срещата на върха във Вал Дюшес през 2024 г. беше потвърдено значението на социалния диалог за справяне с предизвикателствата в сферата на труда, включително с недостига на работна ръка и умения.

- (13) Механизмът за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза подкрепят държавите членки при осъществяването на реформи и инвестиции, които са в съответствие с приоритетите на Съюза, като правят икономиките и обществата в Съюза по-устойчиви, гъвкави и по-добре подготвени за екологичния и цифровия преход в променящата се обстановка, последвала пандемията от COVID-19. Агресивната война на Русия срещу Украйна допълнително утежни вече съществуващите социално-икономически предизвикателства, след като по-високите цени на енергията засегнаха най-вече домакинствата с ниски доходи. Държавите членки и Съюзът следва да продължат да гарантират, че социалните, трудовите и икономическите въздействия са смекчени и че преходите са социално справедливи и честни, също и с оглед на факта, че повишената отворена стратегическа автономност и ускореният екологичен преход ще спомогнат за намаляване на зависимостта от вноса на енергия и други стратегически продукти и технологии, по-специално от Русия. От съществено значение са укрепването на устойчивостта и полагането на усилия за изграждането на приобщаващо и гъвкаво общество, в което хората са защитени и разполагат с лостове да предвиждат и управляват промените и в което те могат да участват активно в обществения и икономическия живот.
- (14) Необходим е съгласуван набор от активни политики по заетостта, състоящи се от стимули за временно и целево наемане на работа и преход, политики за умения, включващи ученето, насочено към екологичния преход и устойчивото развитие, и целенасочени, ефективни и адаптивни услуги в областта на заетостта, за да се подкрепят преходите на пазара на труда и да се оползотвори неизползваният потенциал на пазара на труда, включително в съответствие с подхода на активното приобщаване и в контекста на екологичната и цифровата трансформация. Следва да се гарантират подходящи условия на труд, включително безопасността и здравето при работа, както и физическото и психичното здраве на работниците.

(15) Дискриминацията във всичките ѝ форми следва да бъде преодоляна, равенството между половете да бъде гарантирано и да бъде подкрепена заетостта групи, които са по-слабо представени на пазара на труда. Равният достъп и възможности за всички следва да бъдат гарантирани, а бедността и социалното изключване, по-специално на децата, хората с увреждания и ромите, следва да бъдат ограничени, по-специално като се гарантира ефективно функциониране на пазарите на труда и подходящи и приобщаващи системи за социална закрила, както е посочено в препоръките на Съвета от 8 ноември 2019 г.³⁰ и 30 януари 2023 г.³¹ Освен това следва да се премахнат пречките пред приобщаващото и ориентирано към бъдещето образование, обучение, учене през целия живот и участие на пазара на труда. Държавите членки следва да инвестират в образованието и грижите в ранна детска възраст в съответствие с Европейската гаранция за децата и препоръката на относно „целите от Барселона за 2030 г.“, в повишаването на привлекателността и приобщаващия характер на професионалното образование и обучение в съответствие с Препоръката на Съвета от 24 ноември 2020 г.³², както и в областта на цифровите и екологичните умения в съответствие с плана за действие в областта на цифровото образование, препоръките относно ученето, насочено към екологичния преход и устойчивото развитие, и препоръката относно пътищата към успех в училище. Достъпът до адекватни жилища на поносими цени, включително чрез социално настаняване, е необходимо условие за гарантирането на равни възможности. Проблемът с бездомничеството следва да се решава по-специално с превантивни мерки и чрез насърчаване на достъпа до постоянно жилищно настаняване и на предоставянето на услуги за подпомагане.

³⁰ Препоръка на Съвета от 8 ноември 2019 г. относно достъпа на работниците и самостоятелно заетите лица до социална закрила 2019/C 387/01 (ОВ С 387, 15.11.2019 г., стр. 1).

³¹ Препоръка на Съвета от 30 януари 2023 г. относно адекватен минимален доход, гарантиращ активно приобщаване (ОВ С 41, 3.2.2023 г., стр. 1).

³² Препоръка на Съвета от 24 ноември 2020 г. относно професионалното образование и обучение (ПОО) за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост 2020/C 417/01 (ОВ С 417, 2.12.2020 г., стр. 1).

Навременният и равен достъп до финансово приемливи висококачествени дългосрочни грижи в съответствие с Препоръката на Съвета от 8 декември 2022 г.³³, както и здравните услуги, включително превенцията и насърчаването на здравните грижи, са от особено значение с оглед на потенциалните бъдещи рискове за здравето и в контекста на застаряващите общества. Потенциалът на хората с увреждания да допринасят за икономическия растеж и социалното развитие следва да бъде допълнително реализиран в съответствие със стратегията за правата на хората с увреждания, в която държавите членки се приканват да определят цели за заетост и учене за възрастни за хората с увреждания. В „Стратегическата рамка на ЕС за ромите“³⁴ се подчертава потенциалът в маргинализираните ромски общности за намаляване на недостига на работна ръка и умения и се цели намаляване на разликата в трудовата заетост между ромите и общото население поне наполовина. Новите технологии и променящите се работни места в целия Съюз позволяват по-гъвкави схеми на работа, както и по-добра производителност и баланс между професионалния и личния живот, като същевременно допринасят за изпълнението на екологичните ангажименти на Съюза. Тези развития поставят и нови предизвикателства пред пазарите на труда, които се отразяват на условията на труд, здравето и безопасността на работното място и на реалния достъп до адекватна социална закрила за работниците и самостоятелно заетите лица. Държавите членки, в сътрудничество със социалните партньори, следва да гарантират, че новите форми на организация на труда водят до качествени и подходящи здравословни и безопасни работни места и условия на труд, както и баланс между професионалния и личния живот, активния живот на възрастните хора и остаряването в добро здраве, като се запазват установените трудови и социални права и се укрепва социалният модел на Европа.

³³ Препоръка на Съвета от 8 декември 2022 г. относно координиран подход на равнището на Съюза за укрепване на устойчивостта на критичната инфраструктура (текст от значение за ЕИП) 2023/С 20/01 (ОВ С 476, 15.12.2022 г., стр. 1).

³⁴ Съобщение на Комисията от 7 октомври 2020 г., озаглавено „Съюз на равенство: стратегическа рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите“ (ОВ С 93, 19.3.2021 г., стр. 1).

- (16) Интегрираните насоки следва да служат за основа на специфичните за всяка държава препоръки, които Съветът може да отправи към отделните държави членки.
- Държавите членки следва да използват пълноценно ресурсите си по REACT-EU, предоставени в съответствие с Регламент (ЕС) 2020/2221 на Европейския парламент и на Съвета³⁵, който подсилва фондовете в областта на политиката за сближаване и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица до 2023 г. Поради настоящата украинска криза Регламент (ЕС) 2020/2221 беше допълнително подсилен с Регламент (ЕС) 2022/562 на Европейския парламент и на Съвета³⁶ и с допълнително изменение на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета³⁷, отнасящо се до увеличено предварително финансиране за REACT-EU, както и с нов разход за единица продукт с цел да се подпомогне ускорената интеграция на хората, напускащи Украйна и влизащи в Съюза, съгласно предвиденото в Регламент (ЕС) 2022/613 на Европейския парламент и на Съвета³⁸.

³⁵ Регламент (ЕС) 2020/2221 на Европейския парламент и на Съвета от 23 декември 2020 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 по отношение на допълнителните средства и уредбата за изпълнение с цел оказване на помощ за улесняване на преодоляването на последиците от кризата в контекста на пандемията от COVID-19 и социалните последици от нея и за подготовка за екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката (REACT-EU) (ОВ L 437, 28.12.2020 г., стр. 30).

³⁶ Регламент (ЕС) 2022/562 на Европейския парламент и на Съвета от 6 април 2022 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 223/2014 по отношение на Действия по линия на сближаването за бежанците в Европа (CARE) (ОВ L 109, 8.4.2022 г., стр. 1).

³⁷ Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159).

³⁸ Регламент (ЕС) 2022/613 на Европейския парламент и на Съвета от 12 април 2022 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 223/2014 по отношение на увеличено предварително финансиране със средства по линия на REACT-EU и за определяне на разход за единица продукт (ОВ L 115, 13.4.2022 г., стр. 38).

Освен това за програмния период 2021—2027 г. държавите членки следва да използват в пълна степен Европейския социален фонд плюс, Европейския фонд за регионално развитие, Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза, включително Фонда за справедлив преход и програмата InvestEU, създадена с Регламент (ЕС) 2021/523 на Европейския парламент и на Съвета³⁹, както и инструмента за техническа подкрепа, за да насърчават качествената заетост и социалните инвестиции, да водят борба с бедността, социалното изключване и дискриминацията, да гарантират достъпността и приобщаването и да подкрепят възможностите за повишаване на квалификацията и за преквалификация на работната сила, ученето през целия живот и висококачественото образование и обучение за всички, включително цифровата грамотност и цифровите умения, за да могат хората да придобият знанията и квалификациите, необходими за цифровата и екологична икономика. Държавите членки следва също така да използват пълноценно Европейския фонд за приспособяване към глобализацията за съкратени работници, създаден с Регламент (ЕС) 2021/691 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁰, за да подкрепят работниците, съкратени в резултат на големи реструктурирания, например социално-икономически трансформации, произтичащи от глобални тенденции, и технологични и екологични промени. Макар интегрираните насоки да са предназначени за държавите членки и Съюза, те следва да се изпълняват в партньорство с всички национални, регионални и местни органи, с активното участие на парламентите, както и на социалните партньори и представителите на гражданското общество.

³⁹ Регламент (ЕС) 2021/523 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програмата InvestEU и за изменение на Регламент (ЕС) 2015/1017 (ОВ L 107, 26.3.2021 г., стр. 30).

⁴⁰ Регламент (ЕС) 2021/691 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. относно Европейския фонд за приспособяване към глобализацията за съкратени работници (ЕФПГ) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1309/2013 (ОВ L 153, 3.5.2021 г., стр. 48).

- (17) Действайки в рамките на мандатите си съгласно ДФЕС, Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила следва да следят как съответните политики се изпълняват с оглед на насоките за политиките по заетостта. Тези комитети и подготвителните органи на Съвета, участващи в координацията на икономическите и социалните политики, следва да работят в тясно сътрудничество. Диалогът относно политиките между Европейския парламент, Съвета и Комисията, по-специално по отношение на насоките за политиките по заетостта, следва да се поддържа.
- (18) Беше проведена консултация с Комитета за социална закрила,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Приемат се насоките за политиките по заетостта на държавите членки (наричани по-нататък „насоките за политиките по заетостта“), съдържащи се в приложението. Насоките за политиките по заетостта са част от интегрираните насоки.

Член 2

Държавите членки вземат предвид насоките за политиките по заетостта в своите политики по заетостта и програми за реформи, за които те представят доклад в съответствие с член 148, параграф 3 отДФЕС.

Член 3

Адресати на настоящото решение са държавите членки.

Съставено в ... на

За Съвета

Председател
